

Motion till riksdagen 2018/19:2414

av **Helena Vilhelmsson (C)**

Våld mot barn

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att införa en nationell tillsynsinstans som granskar att alla landsting och regioner säkerställer att barn och unga med psykisk ohälsa och barn som utsatts för våld får rätt till evidensbaserad vård i rätt tid, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla barn som kommer till BUP ska få frågan om våldsutsatthet, att det bör skapas nationella riktlinjer för hur den frågan ska ställas och att frågan ska ställas utan föräldrars eller vårdnadshavares närvaro och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utarbetas metoder och verktyg som möjliggör för även andra delar av hälso- och sjukvården att rutinmässigt fråga barn om våldsutsatthet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Att utsättas för våld under uppväxten kan leda till att barn utvecklar psykisk ohälsa, i allvarliga fall posttraumatiskt stressyndrom (PTSD). Då kan barnet behöva psykiatrisk behandling inom barn- och ungdomspsykiatri (BUP). Trots detta visar en undersökning från Rädda Barnen att barn som utsatts för våld ofta är frånvarande i barn- och ungdomspsykiatri.

Flera undersökningar visar att det inte är ovanligt att barn utsätts för våld i Sverige. Så många som 1 av 10 barn har under uppväxten uppgett att de utsatts för våld av en vuxen, och 1 av 5 barn har utsatts för någon form av sexuellt övergrepp av vuxen eller jämnårig (Allmänna Barnhuset). Att utsättas för våld leder till negativa konsekvenser för barn. Ju allvarligare våldet är och om det upprepas under en längre tid, desto större är risken för allvarliga negativa konsekvenser (Weber et al, 2016; Sawyerr & Bagley 2017). Exempel på psykisk ohälsa hos barn efter våldshändelser är depression och ångest (Sawyerr & Bagley 2017).

Trots att barnkonventionens artikel 39 säger att barn har rätt till rehabilitering och återanpassning efter misshandel eller sexuella övergrepp, är det vanligt att barn i Sverige inte får vård ens efter allvarliga övergrepp och betydande psykisk ohälsa. FN:s barnrättskommitté kritiserade Sverige 2015 för att barn som utsätts för övergrepp och vanvård ofta inte får rehabilitering och psykiatrisk vård. De påtalade särskilt att det finns en bristande tydlighet om vårdkedjan i stora delar av landet. Barnrättskommittén menar att i Sverige måste program och policier utvecklas för att förebygga att barn utsätts för övergrepp och vanvård, och för att redan utsatta barn ska kunna återhämta sig och återintegreras socialt.

Under hösten 2017 genomförde Rädda Barnen, tillsammans med Barnafrid, en undersökning bland landets BUP-enheter. De intervjuade enhetscheferna fick svara på frågor gällande barn utsatta för våld. Flertalet BUP-enheter ansåg att de inte kan erbjuda fullgod behandling för barn som varit utsatta för våld. Endast en tredjedel (36 %) av BUP-enheterna tyckte att de kunde erbjuda adekvat stöd och behandling för dessa barn. Mer än hälften (51 %) var tveksamma och 7 procent menade att de inte kunde det. Flera chefer upplevde det som en utmaning att hitta välutbildad personal som kunde trauma-behandling. Jag menar att det behövs en nationell tillsynsinstans som säkerställer att barn med psykisk ohälsa och barn utsatta för våld, får den behandling de har rätt till och att riktlinjer framställs för hur man behandlar barn som utsatts för våld. Avgörande kan vara att barn får frågan om våldsutsatthet utan förälders/vårdnadshavares närvaro.

I dagsläget finns det inom de flesta landsting inte någon specialistkompetens inom området, vilket innebär att alla behandlare inom barn- och ungdomspsykiatri ska kunna allt. Detta skulle kunna likställas med att en allmänläkare ska kunna operera en njure ena dagen och nästa dag behandla en sårskada. Detta innebär en enorm press på de anställda inom BUP, och det innebär också att barnen riskerar att inte få den behandling de behöver. Metoder och verktyg bör tas fram som möjliggör för även andra delar av hälso- och sjukvården att rutinmässigt fråga barn om våldsutsatthet.

Helena Vilhelmsson (C)